

Szkoła wobec agresji i przemocy

Czynniki chroniące przed agresją

Czynniki przyczyniające się do agresji

1. *Autorytet*

Nauczyciele kompetentni,
konsekwentni, sprawiedliwi,
życzliwi (oddziałują jako autorytety)

Niekompetentni, niekonsekwentni,
niesprawiedliwi, nieżyczliwi
(nie mają autorytetu)

2. *Wzór zachowań*

Nauczyciele (i cały personel) dają
przykład rozwiązywania konfliktów
pokojowo, z empatią.

W sytuacjach konfliktowych są
opryskliwi, poniżają uczniów,
nie słuchają wyjaśnień (zachowują
się agresywnie)

3. *Wymagania w nauce*

Wymagania nie małe, ale realistyczne
- dające szansę sukcesu, zadowolenia,
zachęcające do pozytywnej aktywności

Wymagania nierealistycznie wysokie,
skazujące na frustrację, porażkę,
przynoszące negatywne emocje
prowokujące do aktów agresji.

4. *Metody pracy z klasą*

Częste rozmowy w kręgu „twarzą w
twarz” i wspólna praca w zespołach,
mieszanie składu zespołów, stymulowanie
współpracy (metody integrując klasę)

Tylko praca indywidualna, warunki
audytoryjne, dzieci widzą
nauczyciela i plecy kolegów,
stymulowanie rywalizacji,
nie ingerowanie w istniejące podziały

5. *Nauczanie elementów wiedzy psychologicznej*

Przekazuje się wiedzę o przejawach,
przyczynach agresji i zapobieganiu jej.
Prowadzone są m.in. ćwiczenia
rozwiązywania konfliktów,
wyrażania uczuć i radzenia sobie
z negatywnymi uczuciami bez zachowań
agresywnych, reagowania na dziejącą się
innym krzywdę.

Nie przekazuje się istniejącej wiedzy
na temat agresji i znieczulenia
społecznego, nie uczy się
rozwiązywania konfliktów. Czasem
zaleca się metody rozładowywania
złości przez bicie w worek, krzyk,
mocowanie się, rywalizację sportową
- podtrzymuje skłonności agresywne

6. Zasady współżycia

Obowiązki, prawa, zalecenia, zakazy i sankcje są jasno określone, obowiązuje postawa wzajemnego szacunku i unikania przemocy. Zasady współżycia są strzeżone. Opiekunowie znają miejsca i sytuacje zagrażające i orientują się w tym, co robią dzieci. Wobec młodszych dzieci kontrola i opieka są bezpośrednie, wobec dorastających coraz bardziej pośrednie, oparte na rozmowie. Zawsze jednak opiekunowie pozostają czujni. W szkole nie ma miejsc bez sprawdzania, co się tam dzieje.

Brak jasno określonych zasad lub są tylko fasadowe, nie przestrzegane. „Drugie życie” społeczności uczniowskiej wymyka się całkiem spod kontroli personelu szkolnego. Są jacyś sprawcy przemocy i ich ofiary i zapewne wielu obserwatorów zajść. Wśród uczniów panuje zmowa milczenia wynikająca z lęku i nawykowej bierności społecznej. W szkole kontrola i opieka są słabe, pełnione chaotycznie.

7. Nagrody i kary

Stwarza się okazje, by dziecko mogło w szkole doświadczać więcej pochwał niż nagan. Zachowania prospołeczne są nagradzane, ale nie systematycznie, bo to jest skuteczniejsze. Zachowania antyspołeczne, przemoc są karane niezbyt silnie, ale nieuchronnie i natychmiastowo. Uniemożliwia to czerpanie satysfakcji z aktu przemocy.

Uczniowie „trudni” są rzadko chwaleni, nagradzani, a bardzo często łajani, karani. Zachowania prospołeczne pozostają niezauważone lub traktowane są jako oczywistość, bez pochwały. Zachowania antyspołeczne, agresywne są karane silnie, ale niekonsekwentnie, i nie bezpośrednio po zajściu, więc już po doznanej satysfakcji z przemocy.

8. Oferty pozalekcyjnej aktywności

W szkole istnieją różne kółka zainteresowań, organizacje dziecięce, możliwości zabaw towarzyskich, akcje społeczne, sport, turystyka.

W szkole jest mało możliwości dla zorganizowanej aktywności pozalekcyjnej. Istnieją dyskoteki i mecze - formy sprzyjające agresji przez dużą siłę stymulacji lub rywalizację.

9. Współdziałanie całego personelu szkoły

Cały personel szkoły i samorząd uczniowski włączeni są we wspólny front strzegący panowania w szkole zasad współżycia opartych na szacunku.

W szkole nie ma wspólnego frontu zapobiegania przemocy. Działania są jednostkowe, rozproszone, co nie sprzyja przełamaniu ogólnego lęku i bierności.

10. Współpraca z rodzicami

Wychowawcy stwarzają okazję do integracji rodziców. Gdy wzrośnie zaufanie, można współpracować wychowawczo, rodzice pomagają w pracy, nie tylko z dzieckiem, ale i z innymi, trudnymi we współżyciu. Szkoła przekazuje wiedzę na temat wychowania przeciw przemocy i korzysta z wiedzy rodziców.

Kontakty wychowawcy z rodzicami to wywiadowki o postępach w nauce, zachowaniu uczniów, zbiórki pieniędzy, pisanie do rodziców nagan dla dzieci, wzywianie rodziców na „poważne” rozmowy. Często nasila to w domu i tak surowe karanie, czynnik negatywny.

11. Współpraca ze środowiskiem lokalnym.

Istnieje na różnych polach.

Brak współpracy szkoły ze środowiskiem.

Opracowała: M. Płoszyńska – pedagog poradni, socjoterapeuta

